

Sygn. akt II AKa 383/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 grudnia 2015r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA – Anna Zdziarska

Sędziowie: SA – Zbigniew Kapiński (spr.)

SO (del.) – Grzegorz Miśkiewicz

Protokolant: – st. sek. sąd. Małgorzata Reingruber

przy udziale Prokuratora Leszka Woźniaka

po rozpoznaniu w dniu 11 grudnia 2015 r.

sprawy K. M.

w przedmiocie odszkodowania za poniesioną szkodę i zadośćuczynienie za doznaną krzywdę wynikłe z wykonywania wobec wnioskodawcy środka przymusu w postaci tymczasowego aresztowania

na skutek apelacji, wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawcy K. M.

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 3 września 2015 r. sygn. akt XVIII Ko 28/15

utrzymuje w mocy wyrok w zaskarżonej części;

kosztami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa;

zasądza od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy K. M. kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym przed Sądem Apelacyjnym.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z dnia 3 września 2015 r. na podstawie art. 552a § 1 i 554 § 4 k.p.k.:

1. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz K. M. kwotę 28 000 zł (dwudziestu ośmiu tysięcy złotych) tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty;
2. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz K. M. kwotę 7 314,30 zł (siedmiu tysięcy trzystu czternastu złotych i trzydziestu groszy) tytułem odszkodowania wraz z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty;
3. w pozostałej części wnioszek o zadośćuczynienie i odszkodowanie oddalił;

4. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz K. M. kwotę 1062,72 zł (jednego tysiąca sześćdziesięciu dwóch złotych i siedemdziesięciu dwóch groszy) tytułem zwrotu uzasadnionych wydatków związanych z ustanowieniem pełnomocnika;
5. w pozostałej części wniosek o zwrot wydatków związanych z ustanowieniem pełnomocnika oddalił;
6. koszty postępowania poniósł Skarb Państwa.

Powyższy wyrok został zaskarżony przez pełnomocnika wnioskodawcy M. M. w części:

- 1) oddalający wniosek o zadośćuczynienie ponad zasądzoną kwotę 28.000 zł do kwoty 100.000 zł tj. w zakresie 72.000 zł tytułem zadośćuczynienia;
- 2) oddalający wniosek o odszkodowanie ponad zasądzoną kwotę 7.314,30 zł od kwoty 148.295,43 zł tj. w zakresie 140.981,13 zł tytułem odszkodowania za poniesioną szkodę.

Zaskarżonemu wyrokowi na podstawie art. 427 § 1 i 2 k.p.k. i art. 438 pkt 1, 2 k.p.k. zarzucił:

I. obrazę przepisów prawa procesowego, tj. art. 552a § 1 k.p.k. (w odniesieniu do wykładni art. 445 § 1 k.c. oraz art. 448 k.c.) poprzez jego błędną wykładnię, a w konsekwencji przyznanie zadośćuczynienia w kwocie nieodpowiedniej, zaniżonej oraz nieadekwatnej do krzywdy doznanej przez wnioskodawcę;

II. obrazę przepisów prawa materialnego tj. art. 361 § 2 k.c. poprzez oddalenie wniosku w zakresie kwoty w zakresie 140.981,13 zł obejmującej szkodę jaką poniósł wnioskodawca z tytułu utraconych zarobków w okresie tymczasowego aresztowania, okresie po uchyleniu przedmiotowego środka zapobiegawczego, a także utraconych świadczeń oraz szkody związanej z nieuregulowaniem kredytu na samochód;

Wskazując na powyższe zarzuty wniósł o:

- a) zmianę zaskarżonego wyroku w części w której Sąd I Instancji oddalił wniosek w zakresie zadośćuczynienia do kwoty 100.000,00 zł poprzez zasądzenie na rzecz wnioskodawcy dodatkowo kwoty 72.000,00 (słownie: siedemdziesiąt dwa tysiące złotych 00/100) tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę;
- b) zmianę zaskarżonego orzeczenia w części, w której Sąd I Instancji oddalił wniosek w zakresie odszkodowania do kwoty 148,295,43 zł poprzez zasądzenie na rzecz wnioskodawcy dodatkowo kwoty 140.981,13 zł (słownie: sto czterdzieści tysięcy dziewięćset osiemdziesiąt jeden złotych 13/100) tytułem odszkodowania za niewątpliwie niesłuszne aresztowanie;
- c) zasądzenie na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm prawem przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pełnomocnika wnioskodawcy nie jest zasadna i nie zasługują na uwzględnienie zawarte w niej zarzuty oraz wnioski końcowe.

Wbrew twierdzeniom skarżącego Sąd Okręgowy nie dopuścił się obrazy wskazanych w zarzutach z pkt I i II przepisów postępowania tj. art. 552a § 1 k.p.k. oraz przepisów kodeksu cywilnego czyli art. 445 § 1 k.c., 448 k.c. i 361 § 2 k.c.

Odnosnie naruszenia art. 552a § 1 k.p.k.

Nie można zaakceptować stanowiska autora omawianej apelacji, że Sąd Okręgowy nie zważył kompleksowo okoliczności faktycznych istotnych dla indywidualnego rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie, że wskazane przez pełnomocnika wnioskodawcy okoliczności wymienione na str. 2-8 uzasadnienia pisemnych motywów wyroku nie były

przedmiotem rzetelnej analizy Sądu Okręgowego w Warszawie oraz, że Sąd ten w sposób „dość lakoniczny” odniósł się do wszystkich skutków (niematerialnych) pobytu K. M. w Areszcie Śledczym.

Zdaniem Sądu odwoławczego za bezpodstawne uznać należy twierdzenia skarżącego, że Sąd meriti nie poświęcił dostatecznej uwagi kwestiom związanym z:

- a) trybem życia wnioskodawcy przed aresztowaniem, okolicznościami zatrzymania,
- b) warunkami odbywania tymczasowego aresztowania i kondycją psychiczną wnioskodawcy w trakcie przebywania w Areszcie Śledczym, sytuacją rodzinną,
- c) trybem życia K. M. po opuszczeniu aresztu, trudnościami w życiu prywatnym jak i zawodowym.

Zważyć w tym zakresie należy, że kwestia ustalenia właściwej wysokości zadośćuczynienia za doznaną krzywdę jest trudną problematyką i należy do kwestii o charakterze ocennym. Nie istnieją bowiem jakieś obiektywne mechanizmy pozwalające na swoiste „przeliczenie” zakresu i charakteru cierpień i krzywd doznanych przez konkretną osobę, która przez określony czas była niesłusznie pozbawiona wolności na konkretną kwotę pieniędzy, która będzie zarówno adekwatna i właściwa a jednocześnie satysfakcjonująca dla wnioskodawcy.

Z tej części pisemnych motywów zaskarżonego wyroku, która poświęcona jest kwestii ustalenia kwoty 28.000 zł tytułem zadośćuczynienia wynika, że Sąd Okręgowy miał na uwadze zarówno wszystkie istotne okoliczności mające znaczenia dla rozstrzygnięcia przedmiotowego zagadnienia dotyczące wnioskodawcy i jego rodziny.

Sąd jako szczególnie dotkliwe uznał okoliczności zatrzymania i tymczasowego aresztowania, uwzględnił również publiczny charakter zatrzymania, który naruszył nieposzlakowaną opinię o wnioskodawcy w środowisku rodzinnym, sąsiedzkim i zawodowym.

Zasadnie uznał również, że następstwa tego zdarzenia oddziaływały długo na pozycje K. M. po jego zwolnieniu i stanowiły źródło krzywdy wnioskodawcy.

Nie została także pominięta okoliczność, dotycząca podważenia jego relacji z żoną i synem, która zwiększyła rozmiary krzywdy wnioskodawcy oraz fakt, że pozbawiony wolności K. M. nie mógł zapewnić rodzinie dotychczasowych warunków utrzymania oraz, że zaistniały problemy wychowawcze z jego synem.

Sąd Okręgowy odniósł się także w swoich rozważaniach do następstw wynikających ze stosowania wobec wnioskodawcy tymczasowego aresztowania stwierdzając w tym zakresie, że K. M. stał się osobą nerwową, nieufną, co z pewnością było wynikiem narosłej przez okres tymczasowego aresztowania frustracji, oraz zasadnie uznał, że te psychiczne następstwa pozbawienia wolności trwały dalej, gdyż wnioskodawcy nie od razu udało się odbudować to co utracił wskutek tymczasowego aresztowania.

Odnosnie zaś samych warunków w jakich wykonywane było wobec K. M. tymczasowe aresztowanie to zasadnie przyjęto, że były one typowe, co jednocześnie nie oznacza, że nie były źródłem krzywdy i dyskomfortu wnioskodawcy z uwagi na niski poziom warunków socjalnych i higienicznych oraz z powodu poczucia zagrożenia i szykan ze strony innych osadzonych.

Nie można zatem uznać wbrew twierdzeniom skarżącego, że Sąd Okręgowy pominął przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia wskazane w apelacji okoliczności i poprzez to przyznał wnioskodawcy kwotę zbyt niską nieadekwatną dla krzywdy jakiej doznał na skutek niesłusznego pobytu w Areszcie Śledczym.

Zdaniem Sądu odwoławczego przyjęć również należy, że Sąd meriti nadał tym wszystkim okolicznościom mającym wpływ na ustalenie wysokości zadośćuczynienia właściwe znaczenie, adekwatne do rangi i wpływu tych okoliczności na wysokość zasądzonej z tego tytułu kwoty.

W ocenie Sądu Apelacyjnego ustalona przez Sąd Okręgowy kwota 28.000 zł ma charakter w pełni kompensacyjny i uwzględnia zarówno okres przez jaki wnioskodawca niesłusznie był pozbawiony wolności, warunków w jakich przebywał w Areszcie Śledczym oraz całokształt skutków tego pobytu dla samego wnioskodawcy oraz w kontekście wpływu na relacje i stosunki rodzinne.

Natomiast wnioskowana przez pełnomocnika kwota dodatkowa 72.000 zł (czyli łącznie 100.000 zł) zdaniem Sądu Apelacyjnego przy uwzględnieniu wskazanych okoliczności byłaby kwotą nadmiernie wysoką w stosunku do doznanej przez K. M. krzywdy.

Za chybiony i bezpodstawny uznać również należy zarzut obrazy prawa materialnego tj. art. 361 § 21 k.c.

Należy w pełni zaakceptować rozważania Sądu meriti dotyczące braku podstaw do uwzględnienia przy ustalaniu wysokości odszkodowania kosztów zakupu dla wnioskodawcy paczek przez jego żonę, konieczności sprzedaży zakupionego na kredyt samochodu oraz dalszej spłaty tego kredytu oraz utraconych zarobków już po zwolnieniu K. M. z aresztu śledczego.

Z pisemnych motywów zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd Okręgowy w sposób wnikliwy, wszechstronny przeanalizował powyższe kwestie i przedstawił w tym zakresie trafne i przekonujące argumenty świadczące o braku podstaw do uwzględnienia powyższych elementów jako składników odszkodowania.

Zdaniem Sądu odwoławczego wywody autora apelacji mają w tym zakresie charakter wyłącznie polemiczny i w żaden sposób nie podważają dokonanych w tym zakresie ustaleń Sądu pierwszej instancji.

Podnieść w tym zakresie należy, że postępowanie w sprawie o odszkodowanie, o którym mowa w art. 552a § 1 k.p.k. toczy się według przepisów o postępowaniu karnym, natomiast tylko wówczas, gdy określona kwestia w ogóle nie jest unormowana w k.p.k., względnie unormowana jest w taki sposób, że danego rozwiązania, z uwagi na cywilnoprawny charakter dochodzonych roszczeń nie da się zastosować wolno sięgnąć po stosowne przepisy procedury cywilnej.

Ustalenie Sądu w jakiej wysokości zrekompensować szkodę jest z jednej strony kategorią oceną i wyłącznym uprawnieniem Sądu, ale jednocześnie jest oczywiste, że z uwagi na cywilnoprawny charakter dochodzonego roszczenia, nie tylko samo istnienie szkody, ale również jej wysokość powinna być wykazana w procesie przez stronę.

Zdaniem Sądu odwoławczego Sąd Okręgowy w sposób przekonujący i logiczny wykazał, że brak było podstaw do uznania, że koszty paczek jakie dostarczała wnioskodawcy jego żona do aresztu śledczego powinny być uwzględnione przy ustalaniu należnego odszkodowania.

Zasadnie uznano, że kosztów tych nie ponosił wnioskodawca tylko jego żona, zaś K. M. nie tylko nie zwrócił pieniędzy za te paczki, ale o zwrocie tych kosztów nic nie mówił.

Na akceptację ze strony Sądu odwoławczego zasługuje również ustalenie, że brak zdolności wnioskodawcy do spłaty kredytu nie wynikał z tego, że został tymczasowo aresztowany, gdyż zastosowanie tego środka pozwalało na utrzymanie wypłaty wynagrodzenia jeszcze przez 3 miesiące. Konieczność sprzedaży zakupionego na kredyt samochodu wynikała zatem bezpośrednio z rozwiązania z K. M. stosunku pracy bez wypowiedzenia z winy pracownika.

Zasadnie przyjęto w konsekwencji ustalonego sposobu rozwiązania z wnioskodawcą stosunku pracy, że to nie tymczasowe aresztowanie ale treść świadectwa pracy stanowiła przeszkodę w podjęciu zatrudnienia w okresie, gdy K. M. opuścił areszt śledczy.

W tym zakresie dokonano swobodnej oceny zebranych w sprawie dowodów w tym stwierdzeń samego wnioskodawcy i w oparciu o te dowody wysnuty został trafny i logiczny wniosek, że uzyskiwane przez wnioskodawcę przed zastosowaniem tymczasowego aresztowania dochody nie mogą być punktem odniesienia dla ustalenia wysokości

zarobków, jakie mógłby on uzyskiwać, gdyby nie stosowano wobec niego środka zapobiegawczego o charakterze izolacyjnym.

Jeżeli bowiem K. M. stracił źródło dochodów z uwagi na fakt, że rozwiązano z nim stosunek pracy bez wypowiedzenia z winy pracownika, to zasadnie przyjęto, że na kształtowanie jego zdolności zarobkowych nie miało wpływu tymczasowe aresztowanie, ale treść świadectwa pracy.

Wywody autora apelacji zawarte na str. 8-11 omawianego pisma w ocenie Sądu Apelacyjnego nie zawierają tego rodzaju merytorycznych i przekonujących argumentów, które by powyższe ustalenia Sądu meriti skutecznie podważyły.

W związku z tym Sąd odwoławczy nie znalazł żadnych podstaw do zmiany zaskarżonego wyroku i uwzględnienia chociażby w części wniosków końcowych zawartych w apelacji.

Sąd Apelacyjny mając na uwadze powyższe orzekł jak w wyroku.

O kosztach sądowych za postępowanie odwoławcze orzeczono na podstawie art. 634 k.p.k. mając na uwadze treść art. 554 § 4 k.p.k.